

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar acordat prin Programul „Drepturi Fundamentale și Cetățenie” al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații intră în responsabilitatea Centrului de Resurse Juridice și nu reflectă în niciun fel punctele de vedere ale Comisiei Europene.

RAPORT DE MONITORIZARE

Realizat de

în urma vizitei inopinate în

CENTRUL DE RECUPERARE ȘI REABILITARE NEUROMOTORIE

COTEȘTI, VRANCEA

1. Informații generale:

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuromotorie (CRRN) Cotești, aflat în structura DPPAHAN, DGASPC Vrancea (informație oferită de Directorul Centrului).

Strada Principală, Comuna Cotești

Telefon: 0237/252037

Șef de Centru: Zisu Mihai

Tabel cu datele de contact și adresele Centrelor pentru adulți din Vrancea:

<http://www.asistentasocialavn.ro/MaterialeAsistentaSocialaVrancea/Servicii%20adulti.pdf>

Data: 04.02.2014

Monitori: Pîrvu Daniel psiholog și Ududec Dana expert jurist

Centrul este de tip rezidențial și se află în subordinea D.P.P.A.H.A.N. și D.G.A.S.P.C.

Centrul nu are personalitate juridică și nici nu are ștampilă proprie.

Centrul nu a beneficiat de fonduri Europene, conform declarației doamnei Directoar al D.G.A.S.P.C. Vrancea. Centrul funcționează pe baza fondurilor de la Consiliul Județean Vrancea. Langă Centru exista un teren mare, fără clădiri. Conform declarațiilor Șefului de Centru aparțin tot instituției sale.

Din relatările personalului reiese ca imobilul care găzduiește Centrul a aparținut in trecut boierului Cotescu, care a fost forțat de regimul comunist să-l doneze. Ulterior a devenit spital cu 3 secții: boli interne, chirurgie și maternitate, pentru ca după aceea să devină „Preventoriu”, secție de psihiatrie pentru adulți cronici.

Înainte de a deveni C.R.R.N. Cotești în subordinea D.P.P.A.H.A.N., clădirea ținea de Protecția Copilului. După unificarea celor două Direcții (Protecția copilului și Protecția socială), acesta găzduiește persoane adulte (începând cu anul 2007).

2. Distribuția beneficiarilor:

Din primele discuții ale d-lui. asistent medical a reieșit că Centrul găzduiește numai adulți între 19 și 31 de ani, numărul total fiind de 35 (14 bărbați și 21 femei). Ulterior, Șeful de Centru a verificat și a spus că în Centru sunt beneficiari cu vârsta între 18 și 33 ani. Cu toate acestea, comparând cu listele cu beneficiari tipărite și afișate în cabinetul medical, s-a putut observa că există 35 de beneficiari plus doi beneficiari trecuți ulterior la finalul listei.

Din informațiile inițiale oferite de personalul Centrului reieșea ca că beneficiarii au „retard profund și sever”, pentru ca mai apoi doamna psiholog să explice că cel puțin un tânăr în vârstă de 27 de ani are intelect de limită.

Cel puțin 2 beneficiari sunt imobilizați la pat și primesc mâncare pasată. Cel puțin o persoană suferă de Parkinson. Nu există beneficiari infectați cu HIV/ SIDA. Unii beneficiari au hepatită cronică din mica copilărie și beneficiază de un regim alimentar hepatic. Unul dintre beneficiari are diabet și regim alimentar corespunzător.

Persoanele găzduite în Centru sunt împărțite pe pavilioane, conform declarației personalului, în funcție de gravitatea problemelor, în Pavilionul II fiind beneficiarii cu dizabilitățile cele mai severe.

Șeful Centrului a declarat că Centrul este ocupat la o capacitate optimă, putându-se chiar primi câteva cazuri de maximă urgență.

În acest Centru nu există beneficiari puși sub interdicție. Nu există de asemenea nici beneficiari ce pot fi reintegrați în familiile lor.

3. Plasamentul în instituție

D-na. Directoar a D.G.A.S.P.C. Vrancea și dl. Șef de Centru au declarat că toți beneficiarii provin din sistemul de protecție al copilului, venind la Centru după atingerea majoratului. Persoanele găzduite în prezent sunt în parte aceiași copii care au ajuns la majorat când s-a produs unificarea celor două direcții (Protecția Copilului și Asistența socială), la care s-au adăugat alți copii ajunși la maturitate în sistemul de protecție a copilului.

D-na. Directoar a D.G.A.S.P.C. Vrancea și dl. Șef de Centru au declarat ca toate persoanele sunt „internate voluntar” (nu împotriva voinței lor).

4. Suport legal și evaluarea măsurii de plasament

Beneficiarii provin din sistemul de protecție a copilului și stau în Centru pe perioadă nedeterminată.

Monitorilor li s-a spus, că pe măsură ce copiii din Protecția copilului care sunt eligibili ajung la maturitate, ei sunt preluați de Centru. Totuși, atunci când s-a pus întrebarea “Care este viitorul acestor tineri?” răspunsul a fost ca că aceștia vor rămâne în Centru. Motivul invocat de către d-na Directoar al D.G.A.S.P.C. Vrancea este că nu s-a adoptat încă legislația privind asistentul profesionist, care ar putea ajuta la reintegrarea beneficiarilor în comunitate, și că nu există vreo altă soluție realistă. Sunt gazduiți la Centru pe baza transferului din sistemul de

protecția a copilului. D-na. directoar General a D.G.A.S.P.C. a declarat că beneficiarilor rezidenți la Centru li se fac acte de internare în fiecare an și că nu este de acord să le facă acte definitive în speranța că poate apărea o soluție.

5. Condiții de viață în instituție

Încălzirea se face pe bază de lemne, cu centrală termică și sobele cu lemne ce exista în unele dormitoare.

Când accesul monitorilor în pavilioane și dormitoare a fost permis, totul era proaspăt spălat (era încă ud pe jos). Paturile erau făcute cu precizie și de curând; nu aveau cute și erau făcute toate în același stil. Probabil că acest lucru s-a petrecut în perioada în care echipa a fost reținută în camera de gardă/ cabinet medical, până la venirea Șefului de Centru și a celorlalte persoane.

În cadrul vizitei, echipa de monitori a vizitat două băi pentru beneficiari și o baie pentru personal. La momentul vizitei, băile au fost igienizate de personal în perioada de timp în care echipa era reținută în camera de gardă/ cabinet medical și se aștepta venirea Șefului de Centru.

Doar în Pavilionul II exista un grup sanitar accesibilizat pentru persoane cu dizabilități. Clădirea principală (cea a Pavilionului I) nu era accesibilizată cu rampă.

S-a putut observat prezența unor prosoape curate (plasate din loc în loc). La momentul vizitei lipseau săpunurile, excepție făcând unul singur – aflat încă în ambalaj. Nu au putu fi observate periute de dinți sau alte instrumente de igienă. Fiind întrebat unde sunt, Șeful de Centru a răspuns că acestea se țin în altă parte, într-un loc special. Deși monitorii C.R.J. au cerut să le vadă, personalul nu le-a arătat.

La duș Șeful de Centru a precizat că beneficiarii sunt segregati pe sex și că primesc ajutor la spălat din partea unei persoane de același sex cu ei.

În fața Centrului se afla un loc de joacă, acoperit de zăpadă la momentul vizitei. Psihologul a declarat că în general se realizează activități în aer liber cu beneficiarii. În curtea instituției erau trei câini. Șeful de centru a declarat ca au fost aduși de beneficiari.

6. Servicii medicale

D-na. Director General al D.G.A.S.P.C. Vrancea și Șeful de Centru susțin că se informează familia beneficiarilor atunci când este vorba de intervenții medicale sau alte decizii care îi privesc. Fac cest lucru doar pentru cei care au familii. Pentru cei care nu au familii sau

pentru care familia nu poate fi contactata, d-na. Director al D.G.A.S.P.C. a declarat că reprezentantul legal este Directorul D.G.A.S.P.C. care este informat.

Atunci când are loc o urgență (de exemplu, crize de epilepsie grand mal), se cheamă salvarea, iar persoana este dusă la spitalul județean. De asemenea, beneficiarii mai sunt tratați în regim de ambulatoriu, fiind duși la medicul specialist. Beneficiarii sunt tratați de un medic neurolog, de un medic psihiatru și de un medic de familie. Așadar, controalele medicale sunt realizate preponderent în afara Centrului. Conform declarației Șefului de Centru, cel mai apropiat spital se află la 10-12 km.

Există și un fotoliu rulant. Șeful de Centru a declarat că acesta nu este folosit în mod curent de către vreun beneficiar, dar este folosit pentru urgențe.

În Centru există o cameră de gardă care era considerată de personal și cabinet medical. Șeful de Centru a declarat că la Centru există o linie de gardă permanentă. Pentru beneficiari există și un medic de familie care nu are program fix la Centru, ci este chemat ori de câte ori e nevoie (conform declarației unui asistent medical). Șeful de Centru a declarat că se face o reevaluare de medicină generală odată la 6 luni, când beneficiarii sunt duși la medic în regim de ambulatoriu.

Din discuția cu personalul s-a putut afla că rolul izolatorului în cazul Centrului vizitat este diferit față de un centru de detenție. În Centru există o cameră de izolare care din declarațiile Șefului de Centru nu a fost niciodată folosită pentru beneficiari. El a precizat că izolatorul ar putea fi folosit pentru boli contagioase. Nu a reușit dacă a fost cazul unei asemenea boli și a unei măsuri de izolare. Am cerut să vedem izolatorul, dar Șeful de Centru și d-na. Directoară al D.G.A.S.P.C. au amânat deschiderea acestuia pt. că nu se găsea cheia. În final, izolatorul nu a mai fost arătat.

Pe lista cu personalul Centrului, afișată în cabinetul medical, figurau șase asistenți medicali și șapte infirmieri. Șeful de Centru a declarat că există patru asistenți medicali și șapte infirmieri. În cadrul unei alte discuții despre personalul medical, Șeful de Centru a declarat că există cinci asistenți medicali: doi ai D.G.A.S.P.C. și trei care vin de la Spitalul Județean.

7. Activități educative și recreative

Deși șederea în Centru este practic pentru o perioadă nedeterminată, este ușor de făcut observația că cel puțin unii beneficiari (două persoane imobilizate la pat și o persoană cu „7-10 crize de epilepsie în 24 de ore, conform declarației Șefului de Centru) au nevoie de tratament

medical de specialitate și îngrijire specifică pentru tot restul vieții lor, în condițiile în care Centrul este destinat recuperării și reabilitării neuromotorii.

D-na. Psiholog a explicat că scopul activităților desfășurate cu beneficiarii este de a dezvolta motricitatea prin art-terapie, muzică, educație fizică. De asemenea de a crea deprinderi de viață independentă prin activități gospodărești: „ne mai ajută”. Unul din beneficiarii chiar era atunci implicat în activități la bucătărie. La momentul vizitei de monitorizare, în sala de activități erau cinci beneficiari care colorau desene și era deschis un televizor. Și în Pavilionul II era un televizor funcțional. Beneficiarii se uitau la televizor (câte unul în fiecare Pavilion). Unul dintre beneficiari pune muzică pe calculator în camera de socializare. D-na. director al D.G.A.S.P.C. a declarat că se pregătește pentru măsuri viitoare pentru cei care sunt cu deprinderi de viață adecvate și că deja are printre angajații D.G.A.S.P.C. patru oameni calificați ca și consilieri vocaționali (dar încadrați momentan pe alte posturi). A mai declarat de asemenea de asemenea ca există în D.G.A.S.P.C. un consilier vocațional care lucrează pe un proiect separat.

Cel puțin în cazul unuia dintre beneficiari internarea pe durată nedeterminată în Centru apare ca o măsură disproporționată, întrucât are intelect de limită și ar putea fi internat/găzduit într-un centru pentru dezvoltarea de deprinderi de viață independentă, apartament social, apartament protejat, etc.

8. Contactul cu exteriorul instituției

Beneficiarii pot ieși din centru pe baza unui bilet de voie dar trebuie să fie însoțiți.

Numai trei dintre beneficiari au fost vizitați de aparținători, conform declarațiilor asistentului social, psihologului și al Șefului de Centru

DI. asistent medical care i-a întâmpinat pe monitori, a declarat că un singur băiat este vizitat în mod regulat de părinți, majoritatea beneficiarilor neavând familii.

Există posibilitatea vizitelor. Au putut fi vazute două registre de vizite (caiete). Unul dintre caiete avea aparența unui caiet de vizite instituționale/oficiale, deoarece ultima înregistrare din 14.04.2012 se referea la o vizită neanunțată, în care cineva precizase pe scurt că nu sunt probleme. Este important de menționat că registrul de vizite este completat și semnat de personalul Centrului, nu de vizitatori.

Informațiile legate de vizitatori au fost neclare. Personalul a declarat că 3 beneficiari au fost vizitați în trecut, însă în prezent numai unul are vizitatori.

9. Măsuri disciplinare, pedepse corporale, utilizarea forței, plângeri

Şeful de Centru a mai declarat că nu există persoane conţenţionate şi că, în principiu, conţenţionarea se face la recomandarea medicului aceasta fiind si singura procedură menţionată.

A existat un deces al unei beneficiare care avea HIV. Nu au fost oferite mai multe informaţii. Totuşi, legat de această beneficiară, d-na. Directoar al D.G.A.S.P.C. ne-a informat că a fost implicată într-un scandal care a dus la vizita postului Antena 3 în C.R.R.N. Coteşti. Conform declaraţiilor d-nei. Directoar, acea beneficiară a postat pe Facebook poze cu ea din care ar fi reieşit că a fi suferit un abuz în Centru, în timp ce se afla totuşi în afara Centrului. D-na Directoar a susţinut că Antena 3, după ce ar fi intrat în Centru cu o cameră ascunsă nu a găsit dovezi ale abuzului. D-na. Directoar a susţinut că acea beneficiară s-a machiat creând impresia că ar avea vânăţai şi aşa şi-a făcut poze.

Există un beneficiar care a devenit agresiv şi autoagresiv în anul 2013. În cazul acestuia s-a aplicat Art. 114 Cod Penal (internarea medicală), pe baza unei hotărâri judecătoreşti. Acest beneficiar nu a fost audiat în instanţă, deoarece Institutul de Medicină Legală a stabilit că nu are discernământ. Acesta a fost internat la Spitalul Grajduri din Iaşi.

10. Personalul instituţiei

Personal cu studii superioare:

1 Şef de centru – este în funcţie de peste 20 de ani (din declaraţiile asistentului medical şi ale şefului)

1 Psiholog – lucrează la Centru de aproximativ 1 an de zile

1 Asistent social – lucrează pe perioada cât asistentul social titular al postului este în concediu de creştere şi îngrijire a copilului

Personal cu studii postliceale

5 asistenţi medicali: 2 ai D.G.A.S.P.C. Vrancea şi 3 detaşaţi de la Spitalul Judeţean de Urgenţe din Focşani în urma unui contract între cele două instituţii.

7 infirmieri

2 îngrijitori curăţenie/bucătari

1 muncitor spălătorie

1 muncitor calificat centrală termică

3 muncitori îngrijitori curăţenie

Tura este de un asistent/ pavilion; în situații de concediu se ocupă unul singur de ambele pavilioane (declarația șefului).

11. Inspecții și evaluări periodice ale instituției

A putut fi văzută o scurtă consemnare într-unul din caietele ce avea aparența unui caiet de vizite instituționale/oficiale; ultima înregistrare (din 14.04.2012) se referea la o vizită neanunțată, în care cineva (semnat ilizibil) precizează pe scurt că nu sunt probleme.

12. Respectarea și protecția drepturilor fundamentale

Întrebați fiind cum se asigură că drepturile beneficiarilor le sunt comunicate, d-na. Directoar al D.G.A.S.P.C., Psihologul și Șeful de Centru au declarat că psihologul instituției este responsabil de informarea beneficiarilor, pe înțelesul acestora. De asemenea, ei au precizat că transmiterea informației despre drepturi este un proces de lungă durată, care trebuie repetat, ținând cont de problemele de sănătate ale fiecărui beneficiar. Cu toate acestea, nu au răspuns cum se face acest lucru la modul practic.

D-na. Director al D.G.A.S.P.C. Vrancea a declarat că, acolo unde beneficiarii au rude, acestea sunt informate în legătură cu deciziile care se iau pentru beneficiari. A fost oferit exemplul unui beneficiar care a suferit o intervenție chirurgicală (oro-maxilo-facială). Este de menționat că acest beneficiar este imobilizat la pat. Pentru realizarea intervenției nu a putu fi obținut consimțământul rudelor. Procedura a fost următoarea: asistentul social a făcut un raport iar consimțământul în privința operației a fost dat de Șeful de Centru și Directorul D.G.A.S.P.C.

La cererea echipei de monitori, li s-a arătat un regulament de ordine interioară care se afla într-un dosar. De asemenea, o altă copie a regulamentului se afla la avizier, la o înălțime foarte mare (vezi una dintre poze) unde nu se putea ajunge. Acel regulament era învelit într-o mapă de plastic legată cu bandă adezivă. De aici se poate trage concluzia că regulamentul nu era general accesibil.

Beneficiarii nu aveau telefoane proprii. Telefonul Centrului nu este la îndemana beneficiarilor iar aceștia nu pot purta o conversație telefonică fără supravegherea personalului. De asemenea nu au posibilitatea să pună la poștă petiții, cereri sau reclamații decât prin intermediul angajaților. Este foarte greu pentru beneficiari să depună plângeri sau să acceseze alte instituții din afara Centrului. Așa cum a reieșit din discuția cu conducerea, psihologul este cel responsabil de informarea beneficiarilor cu privire la drepturile acestora, însă nu au putut descrie o procedură clară prin care se face informarea. Atunci când psihologul a fost întrebat câte persoane se pot

exprima suficient de bine pentru a putea face o plângere în mod independent a fost oferit un singurul exemplu. De asemenea, conducerea a fost întrebată cum se pot plânge beneficiarii în cazul în care au anumite probleme. Pentru aceasta nu există o procedură clară și scrisă. Șeful Centrului a declarat că el este cel cu care beneficiarii discută, iar dacă apare vreo problemă, el „are obligația” să notifice autoritățile competente. El a precizat că beneficiarii vorbesc liber cu personalul, și au sugestii și opinii diverse privind îmbunătățirea vieții în Centru.

Șeful de Centru a declarat că el poartă discuții frecvente cu beneficiarii. De asemenea, a arătat un registru de opinii și sugestii în care sunt înregistrate concluziile acestor discuții. Respectivul registru avea doar 6 notări din anul 2013, iar majoritatea acestora erau foarte scurte și se refereau la nevoie de a instala plase împotriva țânțarilor în lunile călduroase. Notările erau scrise și semnate de personal, nu de beneficiari. În cadrul discuțiilor cu conducerea, deși echipa de monitori a cerut de două ori să i se arate registrul de plângeri și reclamații (nu cel de opinii și sugestii) Șeful de Centru a părut să le confunde cele două, sfârșind prin a nu-l arăta - deși inițial a confirmat existența acestuia. Poate rezulta de aici că procedura privind plângerile este una esențialmente orală și nu se bazează pe proceduri clare și scrise. Beneficiarii nu își scriu direct opiniile și sugestiile, ci acestea sunt notate de personalul Centrului. Totuși, Șeful de Centru declară că dreptul beneficiarilor de a face plângeri este respectat, din moment ce acesta poartă discuții cu ei, iar beneficiarii sunt sinceri. În niciunul din caietele pe care monitorii le-au, examinat nu au fost observate însemnări și semnături ale unor persoane din afara Centrului.

Așa cum reiese și din explicația privind procedura de comunicare a plângerilor sau a opiniilor, acest drept nu este garantat în practică. Motivele pe care se bazează această concluzie sunt următoarele:

- există un singur caiet de opinii și sugestii în care, în tot anul 2013, există doar 6 însemnări;
- însemnările sunt scrise și semnate de către personalul Centrului;
- nu există un caiet de plângeri și reclamații;
- procedura de plângere este esențialmente orală, fără reguli scrise, și controlată de personalul unității.

13. Recomandări

Reevaluarea beneficiarilor pentru a vedea în ce măsură este necesar plasamentul într-un centru pentru recuperare și modificarea formei de plasament/ protecție în consecință

Oferirea unor planuri adecvate de servicii si intervenție personalizată pentru beneficiari astfel încât să poată facilita în mod real integrarea în comunitate si pentru cei la care acest lucru nu este posibil dezvoltarea de servicii specializate.

Existența unor masuri si proceduri care sa usureze și să facă reală posibilitatea exprimării nemulțumirilor acestora.

Respectarea standardelor privind serviciile de cazare și igiena a beneficiarilor.

Oferirea de interviziări, superviziări profesionale si cursuri de calificare și dezvoltare pentru membrii echipei de interventie în scopul creșterii calității serviciilor oferite, prevenirii burn out-ului și a demotivării profesionale.

Vizita în Centru

La momentul vizitei, în Centru se efectuau lucrări: se săpau șanțuri și se înlocuiau fire de curent electric.

La intrare Centrului erau afișate misiunea centrului și măsurile de protecție. De asemenea, pe pereți erau afișate schemele de ieșire în caz de incendiu, la loc vizibil și citeț, zilele de naștere și onomastice ale beneficiarilor, diferite obiecte artistice realizate de beneficiari precum si programul zilnic de activități.

Echipa de monitori a fost primita la ora 9:50 a.m. de doi domni, unul fiind gestionarul instituției iar cel de-al doilea asistent medical. Vizitarea imediată nu a fost permisă. Pentru a putea vizita Centrul, echipa a fost direcționată în cabinetul medical/ camera de gardă unde a fost rugată să aștepte venirea membrilor conducerii.

La intrarea monitorilor în camera de gardă (denumită și cabinet medical de către personal), erau pe patul medical medicamente, iar dulapul cu medicamente era deschis. După intrarea acestora asistentul medical a luat medicamentele, le-a pus în dulap și le-a încuiat. Pe pat au mai rămas doar câteva teancuri de scutece pentru adulți.

Echipa nu a putu discuta cu nimeni pentru ca până la venirea Șefului de Centru (reținut cu treburi de serviciu la sediul D.G.A.S.P.C.) La acel moment nu era desemnat niciun locțiitor al acestuia si echipei C.R.J. i s-a comunicat ca poate să discute direct cu Șeful de Centru când va sosi acesta.

La ora 10:45 a venit și dl. Z.M. (Șeful de Centru). Șeful de Centru a declarat că este și consilier în consiliul local al Comunei. Până la ora 11:10 au mai venit psihologul centrului,

asistentul social, adjunctul D.P.P.A.H.A.N., șeful de serviciu management de cazuri, precum și d-na. Director General al D.G.A.S.P.C. Vrancea.

La insistențele echipei de monitori în a discuta cu cineva până la venirea Șefului de Centru, au aflat că doamna psiholog și domnul asistent social sunt la „Direcție” și că vor veni în curând. După venirea d-nei. Psiholog, la întrebarea dacă are un program fix la Centru, a răspuns că este angajată cu 8 ore (program întreg), dar că nu este tot timpul efectiv în Centru pentru că nu dispune de un calculator/ birou. Cu toate acestea, vizitând Centrul, echipa de monitori a observat în cabinetul psihologului un birou și calculator, precum și alte calculatoare în sala de activități a Pavilionului I (cu conexiune la internet). Acestea erau folosite de beneficiari.

După cum ne-a declarat chiar de prima dată asistentul medical C.G., Centrul nu are personalitate juridică deci, nu are ștampilă proprie. Motiv pentru care echipa a fost direcționată către Primărie pentru a-și putea ștampila ordinele de deplasare.